

Sygn. akt I ACa 643/12

I ACz 1047/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Radomski
Sędzia:	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędzia:	SA Ewa Popek
Protokolant	sekr.sądowy Dorota Kabala

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2013 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa G. M.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Dyrektora Izby Celnej

w B., Prokuratora Rejonowego w B., Prezesa Sądu

Rejonowego w B. zastępowanych przez Prokuratorię Generalną

Skarbu Państwa

o odszkodowanie

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia

17 sierpnia 2012 r. oraz zażalenia powoda na zawarte w tym wyroku rozstrzygnięcie o kosztach, sygn. akt I C 584/10

zaskarżony wyrok uchyla w punktach I, IV i V i w tym zakresie sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt I C 643/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 sierpnia 2012r. Sąd Okręgowy w Lublinie po rozpoznaniu sprawy z powództwa G. M. przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Dyrektora Izby Celnej w B., Prokuratora Rejonowego w B. i Prezesa Sądu Rejonowego w B. – zastępowanych przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, zasądził od Skarbu Państwa – Prokuratora Rejonowego w B. i Prezesa Sądu Rejonowego w B. na rzecz powoda 114 954,97zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2010r. W pozostałej części powództwo oddalił. Umorzył postępowanie w części ponad kwotę 149 879,29zł, zniósł pomiędzy stronami koszty procesu a nieuiszczoną opłatę sądową przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Powód G. M. wnosił o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa odszkodowania z tytułu utraconych zarobków wskutek zwolnienia go z pracy po wniesieniu przeciwko niemu aktu oskarżenia. Ostatecznie powód w sprawie karnej został uniewinniony. Jednakże przed Sądem karnym doszło do naruszenia zasady rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, w związku z czym powód dochodził odszkodowania od Skarbu Państwa.

Skarb Państwa wnosił o oddalenie powództwa z uwagi na brak cech bezprawności w działaniach organów państwa.

W piśmie procesowym z dnia 18 stycznia 2011r roku powód uściślił okoliczności faktyczne, które w jego ocenie doprowadziły do przewlekłości postępowania w sprawie karnej.

Sąd ustalił, że jednostką organizacyjną reprezentującą pozwanego Skarb Państwa pozostaje również Prezes Sądu Rejonowego w B. i powiadomił go o toczącym postępowaniu.

W piśmie procesowym z dnia 27 lipca 2012 roku powód cofnął powództwo ponad kwotę 149.879,29 zł i w tej części rzekł się roszczenia. Następnie swoje stanowisko podtrzymał na rozprawie poprzedzającej zamknięcie rozprawy.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód A. M. od dnia 1 maja 1995 roku do dnia 30 czerwca 2003 roku pełnił służbę w Izbie Celnej w B. – Urząd Celny w B.. Stosunek służbowy powoda ustał na podstawie art. 25 ustęp 1 punkt 8a ustawy z dnia 24 lipca 1999 roku o Służbie Celnej ze względu na wniesiony przeciwko powodowi akt oskarżenia [okoliczność bezsporna, decyzja k. 34, zeznania powoda A. M. przesłuchanego w charakterze strony k. 135v-137 w zw. z k. 237-23]. Na skutek pisma powoda z dnia 15 czerwca 2009 roku, został on przywrócony do służby w dniu 28 czerwca 2009 roku, przy czym łączny okres pozostawania poza służbą wyniósł ponad 5 lat [okoliczność bezsporna, pismo powoda k. 29, zeznania powoda A. M. przesłuchanego w charakterze strony k. 135v-137 w zw. z k. 237-238].

Po zwolnieniu ze służby, powód poszukiwał zatrudnienia. W latach 2004 – 2009 roku prowadził własną działalność gospodarczą, ponadto w 2009 roku pozostawał zatrudniony w firmie (...) D. J.. W okresie tym powód uzyskał dochód w kwocie 62.855,33zł brutto, w tym:

- w roku 2004: 1.625,46zł,
- w roku 2005: 16.427,44zł,
- w roku 2006r.: 3.183,20zł,
- w 2007r.: 7.093,11zł,
- w 2008r.: 28.331,28zł,
- w 2009r.: 49.028,76zł, w tym 6.194,84zł stanowił dochód uzyskany w firmie (...) D. J., [zaświadczenia k. 228-234].

Natomiast gdyby powód nie został zwolniony ze służby celnej jego miesięczne uposażenie brutto wyniosłoby:

- w miesiącach od września do grudnia 2003 roku: 2.393,43zł,
- od stycznia do lipca 2004 roku: 2.465,25zł brutto,
- od sierpnia do grudnia 2004 roku: 2.484,89zł,
- od stycznia do lipca 2005 roku: 2.559,43zł,
- od sierpnia do grudnia 2005 roku: 2.579,66zł,
- od stycznia do lipca 2006 roku: 2.618,31zł,

- od sierpnia 2006 roku do lipca 2007 roku: 2.638,84 zł,
- od sierpnia do grudnia 2007 roku: 2.659,36zł,
- od stycznia do lipca 2008 roku: 2.720,63zł,
- od sierpnia do grudnia 2008 roku: 2.741,63zł,
- od stycznia do maja 2009 roku: 2.796,35 i
- w miesiącu czerwcu 2009 roku: 2.529,28zł [pismo k. 248-249].

Ponadto G. M. należałby się ekwiwalent za urlop wypoczynkowy:

- za okres od miesiąca września do grudnia 2003 roku: 663,25 zł brutto;
- za 2004 rok: 3.408,34 zł brutto;
- za 2005 rok: 3.448,90 zł brutto;
- za 2006 rok: 3.462,16 zł brutto;
- za 2007 rok: 3.595,32 zł brutto;
- za 2008 rok: 3.700,20 zł brutto;
- za okres od miesiąca stycznia do czerwca 2009 roku: 1.842,26 zł brutto.

Powód uzyskałby również nagrody roczne w wysokości:

- za 2003 rok: 811,45 zł brutto,
- za 2004 rok: 2.473,43 zł brutto,
- za 2005 rok: 2.567,86 zł brutto,
- za 2006 rok: 2.626,86 zł brutto,
- za 2007 rok: 2.647,39 zł brutto,
- za 2008 rok: 2.729,38 zł brutto,
- za 2009 rok: 1.398,17 zł brutto [pismo k. 247-249].

W grudniu 2009 roku zostało wypłacone powodowi świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem ze służby celnej w wysokości 14.264,22 zł brutto (10.208,31 zł netto) / pismo k. 247v /.

W dniu 3 listopada 1997 roku Dyrektor Urzędu Celnego w B. powiadomił Prokuraturę Rejonową w B. o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez funkcjonariuszy celnych, w tym między innymi przez G. M. / zawiadomienie k. 1-5 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /. Na skutek powyższego zawiadomienia, Prokuratura Rejonowa w B. w dniu 5 listopada 1997 roku wszczęła postępowanie przygotowawcze. Sprawie nadano sygnaturę akt 1 Ds. 1399/00/s [postanowienie k. 21-22].

W dniu 28 lutego 2001 roku Prokurator wniósł akt oskarżenia przeciwko 8 osobom, w tym przeciwko powodowi G. M.. Powodowi postawiono zarzut popełnienia przestępstwa z art.271 § 1 i 3 kk w związku z art. 12 kk.

Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2001 roku wydanym w sprawie sygn. akty II K 197/01 – utrzymanym w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w L. z dnia 17 września 2001 roku sygn. akt VKz 1402/01, postanowił przekazać sprawę prokuratorowi celem uzupełnienia śledztwa.

W dniu 31 grudnia 2002r. Prokuratura Rejonowa w B. ponownie wniosła akt oskarżenia. Sprawa została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym w B. za sygn. akt II K 5/03 [akt oskarżenia z dnia 31 grudnia 2002 roku k.1567 - 1599 powołanych akt II K 5/03].

W sprawie odbyło się 27 rozpraw - w datach kolejno: 20 października 2003 roku, 24 listopada 2003 roku, 9 marca 2004 roku, 20 kwietnia 2004 roku, 6 lipca 2004 roku, 26 października 2004 roku, 21 grudnia 2004 roku, 19 kwietnia 2005 roku, 7 czerwca 2005 roku, 26 lipca 2005 roku, 10 stycznia 2006 roku, 7 marca 2006 roku, 9 maja 2006 roku, 23 maja 2006 roku, 11 lipca 2006 roku, 10 października 2006 roku, 5 grudnia 2006 roku, 24 stycznia 2007 roku, 14 marca 2007 roku, 29 maja 2007 roku, 11 lipca 2007 roku, 28 października 2008 roku, 25 listopada 2008 roku, 23 grudnia 2008 roku, 17 lutego 2009 roku, 23 lutego 2009 roku, 16 marca 2009 roku [komparycja wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 23 marca 2009 roku wydanego w sprawie sygn. akt II K 5/03 k. 2717 i protokoły rozpraw k.1737, k. 1754, k. 1793, k. 1800, k. 1817, k. 1868, k. 1897, k. 1985, k. 1992, k. 2004, k. 2053, k. 2100, k. 2143, k. 2216, k. 2253, k. 2278, k. 2296, k. 2320, k. 2356, k. 2381, k. 2622, k. 263, k. 2648, k. 2692, k. 2695, k. 2710, k. 2043].

Żadna z rozpraw w wyżej omawianej sprawie karnej nie została odroczonej jak i przerwana z powodu niestawiennictwa powoda. Powód stawiał się na każdej rozprawie. Rozprawy wyznaczone na dzień 14 września 2004 roku, 22 lutego 2005 roku, 26 października 2005 roku, 18 kwietnia 2007 roku zostały odwołane z uwagi na chorobę sędziego przewodniczącego składu lub chorobę obrońcy jednego z oskarżonych [zarządzenia k. 1846, 1978, 2020, 2326 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B.].

Postanowieniem z dnia 11 lipca 2007 roku sąd powołując przepis art. 397 § 1 kpk postanowił odroczyć rozprawę i określić prokuratorowi termin 6 miesięcy do przedstawienia dowodów, których przeprowadzenie pozwoliłoby na usunięcie dostrzeżonych braków, dotyczących ustalenia narodowości kierowców, których nazwiska znajdują się w wykazie na wskazanych kartach akt sprawy oraz imiennie wymienionych jak i do ustalenia czy w latach 1995 – 1997 zostały wydane im paszporty, ich adresów zamieszkania, następnie przesłuchania na okoliczności wskazane na karcie 1386 akt sprawy i dołączenie protokołów ich zeznań oraz listów CMR odprowadzających pojazdy [postanowienie k. 2384 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B.].

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2008 roku uwzględniając wniosek prokuratora z dnia 12 stycznia 2008 roku, Sąd Rejonowy w B. przedłużył termin do uzupełnienia braków w postępowaniu przygotowawczym do dnia 30 kwietnia 2008 roku. W uzasadnieniu postanowienia o przedłużeniu terminu sąd uzasadnił swoją decyzję „charakterem” czynności które ma przeprowadzić prokurator oraz „ich długotrwałością związaną z koniecznością korzystania z międzynarodowej pomocy prawnej” [wniosek o przedłużenie terminu k. 2403, postanowienie k. 2406 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B.].

Następnie postanowieniem z dnia 12 maja 2008 roku, w uwzględnieniu wniosku prokuratora z dnia 6 maja 2008 roku, Sąd Rejonowy w B. przedłużył określony prokuratorowi termin do dnia 30 czerwca 2008 roku. W uzasadnieniu przedmiotowego postanowienia powołane są wyżej przytoczone argumenty uzasadnienia postanowienia z dnia 16 stycznia 2008 roku jak również sąd wskazał, że nie została wykonana pomoc prawna skierowana do Prokuratury Okręgowej w W. [postanowienie k. 2426, wniosek prokuratora k. 2423 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B.].

Postanowieniem z dnia 21 lipca 2008 roku w uwzględnieniu wniosku prokuratora z dnia 6 lipca 2008 roku, Sąd Rejonowy w B. przedłużył określony prokuratorowi termin do dnia 30 sierpnia 2008 roku.

Rozprawa wyznaczona na dzień 23 grudnia 2008 roku została przerwana do dnia 13 stycznia 2009 roku z uwagi na konieczność kontynuowania głosów stron. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy [protokół rozprawy k. 2648-2649 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B.].

Zarządzeniem z dnia 7 stycznia 2009 roku odwołano termin rozprawy wyznaczonej na 13 stycznia 2009 roku z uwagi na chorobę sędziego [zarządzenie k. 2654 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B.].

Postanowieniem z dnia 17 lutego 2009 roku Sąd Rejonowy w B. odroczył ogłoszenie wyroku do dnia 23 lutego 2009 roku [postanowienie k. 2693 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B.].

Postanowieniem z dnia 23 lutego 2009 roku wznowiono przewód sądowy i rozprawę odroczone do dnia 16 marca 2009 roku [postanowienie k. 2695v dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B.].

Postanowieniem z dnia 16 marca 2009 roku Sąd Rejonowy w B. odroczył ogłoszenie wyroku do dnia 23 marca 2009 roku [postanowienie k. 2714 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B.].

Wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 23 marca 2009 roku powód został uniewinniony od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 kk w związku z art. 12 kk. [wyrok Sądu Rejonowego w B. z dnia 23 marca 2009 roku k. 2717-2728 dołączonych akt Sądu Rejonowego w B., sygn. akt II K 5/03].

Powód w lipcu 2003r. po ponownym wniesieniu przeciwko niemu aktu oskarżenia został zwolniony ze służby [decyzja k. 34].

Prawomocnym wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 2 grudnia 2004 roku sygn. akt III S.A./(...) 622/04 oddalono skargę G. M. na decyzję Dyrektora Izby Celnej w B. w przedmiocie zwolnienia ze Służby Celnej / wyrok WSA z dnia 2.12.2004 r. III S.A. /(...) 622/04 k. 65/. Wyrokiem z dnia 5 grudnia 2005 roku w sprawie I OSK 332/05 Naczelny Sąd Administracyjny w W. oddalił skargę kasacyjną G. M. na decyzję Dyrektora Izby Celnej w B. w przedmiocie zwolnienia ze Służby Celnej / wyrok NSA k. 70 /.

Po uprawomocnieniu się wyroku uniewinniającego G. M. został przywrócony do służby [okoliczność bezsporna].

W dniu 3 marca 2010 roku G. M. skierował zarówno do Dyrektora Izby Celnej w B. jak również do Szefa Prokuratury Rejonowej w B. przedsądowe wezwanie do zapłaty kwoty 226.997,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności do dnia zapłaty [przedsądowe wezwanie do zapłaty k. 25-26].

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dokumenty i akta sprawy karnej sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. oraz zeznania powoda G. M..

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo wobec Skarbu Państwa co do zasady podlegało uwzględnieniu jednak nie w wysokości dochodzonej pozwem i nie wobec wszystkich statio fisci Skarbu Państwa..

Powód G. M. wnosił o zasądzenie 149.879,29 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2010 roku do dnia zapłaty. Ponad powyższą kwotę cofnął pozew i zrzekł się roszczenia [k. 245v]. Z tych względów Sąd w wyroku na podstawie art. 355 kpc częściowo umorzył postępowanie, to jest ponad kwotę 149.879,29 zł [punkt III wyroku].

Sąd pierwszej instancji wskazał, że podstawą odpowiedzialności Skarbu Państwa jest art. 417 kc. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej - art. 361 § 1 kc .

W ocenie Sądu Okręgowego działania Dyrektora Izby Celnej w B. nie były bezprawne, w konsekwencji czego odpowiedzialność Skarbu Państwa nie wiąże się z działaniami Dyrektora Izby Celnej . Miał on uzasadnione podstawy aby sądzić, że doszło do popełnienia przestępstwa. Z uwagi na treść art. 304 kpk miał on obowiązek niezwłocznego zawiadomienia o swoich podejrzeniach organy ścigania.

Zwolnienie powoda ze służby nastąpiło w oparciu o treść obowiązującego w dacie dokonania zwolnienia powoda ze służby art. 25 ustęp 1 punkt 8a ustawy z dnia 24 lipca 1999 roku o Służbie Celnej.

W ocenie Sądu Okręgowego wskutek działań zarówno Prokuratury jak i Sądu Rejonowego w B. doszło do naruszenia art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k., art. 45 ust.1 Konstytucji RP i art. 6 ust 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Sąd wskazał, że wszczęcie i prowadzenie przeciwko osobie postępowania karnego, może być uznane za czyn niedozwolony w rozumieniu art. 417 kc w sytuacji wszczęcia i prowadzenia postępowania przy oczywistym braku winy, bez elementarnego zachowania przepisów procedury [wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 1978 roku, I Cr 428/77, Lex nr 8052, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19 maja 2005 roku, LEX nr 166820].

W ocenie Sądu Okręgowego z poczynionych ustaleń w sprawie wynika, iż w czasie postępowania przygotowawczego w przedmiotowym postępowaniu Prokurator Rejonowy w B. nie wykonał w sposób należyty obowiązku wynikającego z art. 297 kpk, nie wyjaśnił wszystkich okoliczności sprawy, a następnie zbyt pochopnie i niezasadnie wywiódł akt oskarżenia. Następnie po zwróceniu mu sprawy przez sąd celem uzupełnienia postępowania przygotowawczego z uwagi na istotne braki tego postępowania, kilkakrotnie wnosił o przedłużenie terminu do dokonania czynności, a następnie wniósł ponownie akt oskarżenia o treści identycznej z pierwotnie wniesionym aktem oskarżenia i opartym na tych samych podstawach i okolicznościach.

Sąd pierwszej instancji uznał, że działania Prokuratora polegające na wniesieniu aktu oskarżenia niewątpliwie nosiły znamiona zachowania niezgodnego z prawem i doprowadziły do nieuzasadnionego przewlekania postępowania.

W ocenie Sądu Okręgowego zarzut przewlekłość postępowania w sprawie II K 5/03 wiąże się również z działalnością Sądu Rejonowego w B..

W ocenie Sądu Okręgowego przedmiotowe postępowanie wymagało czasu dla wyjaśnienia okoliczności niezbędnych dla zajęcia merytorycznego stanowiska w sprawie. Jednakże powód na wydanie wyroku uniewinniającego od zarzutu popełnienia opisanego przestępstwa powód oczekiwał przez osiem lat (okres liczony od daty wniesienia aktu oskarżenia, tj. 28 lutego 2001 roku do wydania w dniu 23 marca 2009 roku wyroku uniewinniającego) i przez taki czas uczestniczył w postępowaniu sądowym.

W toku rozpraw sądowych 8 oskarżonych złożyło wyjaśnienia i przesłuchano 38 świadków. W toku postępowania przygotowawczego dopuszczony został i przeprowadzony dowód z opinii biegłych na okoliczności autentyczności podpisów i użytych pieczęci. Konieczność zasięgnięcia opinii zapewne wpłynęła na wydłużenie postępowania. Natomiast część dowodów przeprowadzono lub usiłowano przeprowadzić w drodze pomocy prawnej. W dniach po 11 lipca 2007 roku do dnia 28 października 2008 roku w sprawie podejmowane były jedynie czynności sprowadzające się do przedłużenia terminu wyznaczonego postanowieniem z dnia 11 lipca 2007 roku.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że nie zawsze długi czas rozpoznawania sprawy przesądza o przewlekłości postępowania. Mogą bowiem zaistnieć szczególne okoliczności, które po ich wystąpieniu, uczynią zarzut przewlekłości postępowania bezpodstawnym. Jednakże zdaniem Sądu analiza postępowania w sprawie dotyczącej oskarżenia powoda nie daje podstaw do przyjęcia, że istniały szczególne okoliczności, które stanowiły przeszkodę w sprawnym przeprowadzeniu postępowania.

W ocenie sądu, ośmioletni okres oczekiwania na zakończenie postępowania wyrokiem uniewinniającym od zarzutu popełnienia przestępstwa należy uznać za nadmiernie długi.

Ocenę przewlekłości postępowania należy wywieść również z analizy treści postanowień sądu o droczeniu rozpraw, w treści których wobec potrzeby przeprowadzenia kolejnych dowodów wyznaczając następny termin rozprawy sąd notorycznie odwołuje się do „ braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Zawarcie takiego stwierdzenia świadczy o wadliwej organizacji planowania pracy. Nie usprawiedliwia takiego zachowania sądu rzekomy brak wolnych terminów czy wolnych sal rozpraw czy też sędziów.

Wcześniejsze wyznaczenie terminów rozpraw spowodowałoby skoncentrowanie rozpraw, zamiast rozciągnięcia ich na długi okres czasu. W tym miejscu, na poparcie powyższej oceny Sąd odwołał się do zapisu protokołu rozprawy z dnia 23 grudnia 2008 roku, która to rozprawa została przerwana do dnia 13 stycznia 2009 roku. Powodem zarządzenia przerwy było niezakończenie czynności w sprawie do godziny 9.30, na którą to godzinę zaplanowano rozpoczęcie rozprawy w innej sprawie.

W 2004 roku w omawianej sprawie karnej odbyło się 5 rozpraw głównych, w 2005 roku – 3, w 2006 roku – 7, w 2007 roku – 3, w 2008 roku – 6, a w 2009 roku – 2.

W ocenie Sądu Okręgowego rozprawy główne były zorganizowane wadliwie, gdyż wyznaczane były w różnych odstępach czasu, co było uzasadniane brakiem wolnych terminów, urlopem sędziego sprawozdawcy, urlopem obrońców. Materiał dowodowy gromadzono zbyt wolno.

Sąd wskazał, że okoliczności te zwróciły uwagę również Prezesa Sądu Okręgowego w L., który w piśmie z dnia 26 sierpnia 2008 roku zawarł polecenie określenia dalszego biegu postępowania w sprawie II K 5/03 po dniu 30 sierpnia 2008 roku [pismo k. 2470 akt sprawy karnej sygn. akt II K 5/03].

Od dnia 1 września 2003 roku – tj. od daty zwolnienia podwoda ze służby do dnia wydania wyroku upłynęło ponad 5 lat, zaś przerwy między terminami rozpraw trwały przykładowo: 499 dni (11 lipiec 2007 do 15 listopad 2008 roku), 167 dni (26 lipca 2005 roku do 10 stycznia 2006 roku), 28 dni (25 listopada 2008 roku do 23 grudnia 2008 roku).

Zakończenie opisanego procesu dopiero po upływie prawie 12 lat od dnia wniesienia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa uniewinnieniem od zarzucanego przestępstwa było w ocenie Sądu Okręgowego w L. następstwem nieefektywnego prowadzenia sprawy, braku należytej staranności procesowej, co wypełnia przesłanki bezprawności przewidzianej art. 417 k.c.

Z tych względów Sąd pierwszej instancji uznał roszczenie odszkodowawcze powoda za uzasadnione co do zasady w związku z bezprawnością działania Prokuratury i Sądu.

Ustalając wysokość szkody Sąd Okręgowy wskazał, że dotyczy ona okresu pomiędzy datą zwolnienia powoda ze służby, tj. 1 września 2003 roku, a datą ponownego przyjęcia tj. 28 czerwca 2009 roku / k. 27 /.

Pojęcie szkody w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. obejmuje straty i utracone korzyści, które poszkodowany mógł osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono, przy czym obowiązek naprawienia szkody obejmuje normalne następstwa zdarzenia, które wywołało szkodę.

Związek przyczynowy między działaniami strony pozwanej, a szkodą wynika w ocenie Sądu pierwszej instancji „z tego, iż szkoda była wynikiem czynności procesowych podejmowanych w postępowaniu przygotowawczym jak też w postępowaniu przed sądem i stanowiła następstwo tych działań związanych z pochopnym wniesieniem aktu oskarżenia do sądu, a następnie długotrwałym podtrzymywaniem tych skutków poprzez niemożność powrotu do pracy wskutek toczącego się przewlekłe postępowania przed sądem”.

Gdyby nie doszło do wniesienia aktu oskarżenia do Sądu, powód nie zostałby zwolniony z pracy i nie utraciłby należnego mu wynagrodzenia. W sytuacji zaś gdyby postępowanie karne prowadzone było sprawnie, bez nieuzasadnionej zwłoki, okres pozostawania powoda bez zatrudnienia mógłby być znacznie krótszy.

Przy ustaleniu wysokości należnego powodowi wynagrodzenia tytułem odszkodowania Sąd posiłkował się przedłożonym przez powoda wykazem uposażenia brutto i netto jakie otrzymywałby pełniąc służbę w okresie od 1 września 2003 roku do 28 czerwca 2009 roku czyli do dnia przywrócenia do służby.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy ustalił, że za okres:

- od września 2003 roku do grudnia 2003 roku powód uzyskałby łącznie wynagrodzenie: za miesiąc wrzesień: 2.393,43 zł brutto (1.781,78 zł netto), październik: 2.393,43 zł brutto (1.781,78 zł netto), listopad: 2.393,43 zł brutto (1.781,78 zł netto), grudzień: 2.393,43 zł brutto (1.781,78 zł netto), co dałoby łącznie kwotę 9.573,72 zł brutto (7.127,12 zł netto);
- za okres od 1 stycznia 2004 roku do 31 grudnia 2004 roku uzyskałby uposażenie w łącznej wysokości 29.681,20zł brutto, tj. 22.062,54 zł netto (za okres od miesiąca stycznia do lipca 2004 roku wynagrodzenie powoda wynosiłoby 2.465,25zł brutto (12.829,39zł netto), zaś od sierpnia do grudnia 2004 roku: 2.484,89zł brutto (9.233,15 zł netto);
- w roku 2005 powód uzyskałby w okresie od stycznia do lipca kwotę po 2.559,43 zł brutto (1.900,83zł netto) miesięcznie, zaś w okresie od sierpnia do grudnia uzyskałby uposażenie w wysokości po 2.579,66 zł brutto (1.915,17zł netto), co dałoby łącznie za 2005 rok kwotę 30.814,31 zł brutto, tj. 22.881,61zł netto;
- w okresie od stycznia 1 stycznia 2006 roku do lipca 2006 roku uzyskałby uposażenie w wysokości po 2.618,31 zł brutto (1.942,38zł netto) miesięcznie, zaś od sierpnia do grudnia 2006 roku wypłacono by mu kwoty po 2.638,84zł brutto (1.956,96zł netto) miesięcznie, co dałoby łącznie za 2006 rok kwotę 31.522,37 zł brutto, tj. 23.381,46 zł netto;
- w roku 2007 powód uzyskałby w okresie od stycznia do lipca kwotę po 2.638,36 zł brutto (1.956,96 zł netto) miesięcznie, zaś w okresie od sierpnia do grudnia uzyskałby uposażenie w wysokości po 2.659,36 zł brutto (1.971,53 zł netto), co dałoby łącznie za 2007 rok kwotę 31.768,68 zł brutto, tj. 23.556,37 zł netto;
- w roku 2008 powód uzyskałby w okresie od stycznia do lipca kwotę po 2.720,63 zł brutto (2.016 zł netto) miesięcznie, zaś w okresie od sierpnia do grudnia uzyskałby uposażenie w wysokości po 2.741,63 zł brutto (2.030,97 zł netto, co dałoby łącznie za 2008 rok kwotę 32.752,56 zł brutto, tj. 24.266,85 zł netto;
- w roku 2009 powód uzyskałby w okresie od stycznia do czerwca kwotę po 2.796,35 zł brutto (2.070,15 zł netto) miesięcznie, co dałoby łącznie za 2009 rok kwotę 16.511,03 zł brutto, tj. 12.229,23 zł netto / k. 248-249 /.

Ponadto w przedmiotowym okresie należałby się G. M. ekwiwalent za urlop wypoczynkowy:

- za okres od dnia 1 września do grudnia 2003 roku: 663,25 zł brutto (482,61 zł netto);
- za 2004 rok: 3.408,34 zł brutto (2.480,13 zł netto);
- za 2005 rok: 3.448,90 zł brutto (2.509,65 zł netto);
- za 2006 rok: 3.462,16 zł brutto (2.519,30 zł netto);
- za 2007 rok: 3.595,32 zł brutto (2.616,19 zł netto);
- za 2008 rok: 3.700,20 zł brutto (2.692,51 zł netto);
- za okres od miesiąca stycznia do dnia 28 czerwca 2009 roku: 1.842,26 zł brutto (1.340,55 zł netto).

W związku z powyższym powodowi za okres od 1 września 2003 roku do dnia 28 czerwca 2009 roku należy się ekwiwalent za urlop w łącznej wysokości 20.120,43 zł brutto, tj. 14.640,94 zł netto.

Ponadto G. M. wypłacone byłyby nagrody roczne w wysokości:

- za 2003 rok: 811,45 zł brutto (590,46 zł netto),
- za 2004 r.: 2.473,43 zł brutto (1.799,83 zł netto),

- za 2005 r.: 2.567,86 zł brutto (1.868,54 zł netto),
- za 2006 r.: 2.626,86 zł brutto (1.911,47 zł netto),
- za 2007 r.: 2.647,39 zł brutto (1.926,41 zł netto),
- za 2008 r.: 2.729,38 zł brutto (1.986,08 zł netto),
- za 2009 r.: 1.398,26 zł brutto (1.017,39 zł netto),

co łącznie daje kwotę 15.254,54 zł brutto, tj. 11.100,18 zł netto / k. 247-249/.

Nadto G. M. otrzymałby w roku 2008 i przez sześć miesięcy 2009 roku dodatkowo kwotę 500zł brutto miesięcznie, która to kwota została przyznana każdemu funkcjonariuszowi celnemu na mocy porozumienia z dnia 8 kwietnia 2008 roku zawartego przez Związek Zawodowy funkcjonujących w Izbie Celnej w B. z Dyrektorem Izby Celnej dotyczącego podziału środków finansowych przeznaczonych na podwyżki uposażeń funkcjonariuszy celnych i pracowników Izby Celnej, co łącznie w okresie 18 miesięcy dałoby kwotę 9.000,00 zł brutto, tj. 6.030,00zł netto (9.000zł brutto – 33% - o czym będzie mowa poniżej) / k. 249/.

Zsumowane łącznie uposażenie, ekwiwalent za urlop, dodatek i nagrody dałoby łącznie kwotę 226.998,84 zł brutto, tj. 167.276,35 zł netto.

W okresie od 2004 roku do 28 czerwca 2009 roku powód prowadził własną działalność gospodarczą oraz był zatrudniony w firmie (...) D. J. i osiągnął w tym okresie z powyższych źródeł dochód w łącznej kwocie 62.855,33 zł brutto (w roku 2004: 1.625,46zł, w roku 2005: 16.427,44zł, w roku 2006r.: 3.183,20zł, w 2007r.: 7.093.11zł, w 2008r.: 28.331,28zł, w 2009r.: 6.194,84zł). Z uwagi na fakt, iż w toku niniejszego postępowania powód nie wykazał wysokości dochodów netto uzyskanych poza służbą celną oraz wysokości netto podwyżki uposażeń funkcjonariuszy celnych i pracowników Izby Celnej, Sąd ustalając w tym zakresie dochód powoda netto posłużył się przepisem art. 322 kpc, zgodnie z którym jeżeli w sprawie o naprawienie szkody, o dochody, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia lub o świadczenie z umowy o dożywocie sąd uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

I tak, Sąd ustalając dochód powoda netto odliczył od wskazanych przez powoda kwot brutto 33%, na który składają się obowiązujące wówczas składki na ubezpieczenia społeczne, tj. 9,76% (składka emerytalna) + 1,5% (składka rentowa) + 2,45 % (składka chorobowa) oraz 19% (podatek dochodowy od osób fizycznych) 33%. Należy bowiem pamiętać, iż składki na ubezpieczenia społeczne są to świadczenia pieniężne, przymusowe. Wysokości składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe wyrażone są w formie stopy procentowej, jednakowej dla wszystkich ubezpieczonych. Natomiast podatek dochodowy od osób fizycznych uregulowany jest ustawą z dnia 26 lipca 1991 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, z późn. zm.) i jest podatkiem bezpośrednim, zwyczajnym, obligatoryjnym, o charakterze dochodowym, osobistym i jest oparty na zasadzie równości. Oznacza to, iż wszyscy podatnicy są tak samo traktowani bez względu na to, czy dochód uzyskany jest z działalności gospodarczej prowadzonej na własny rachunek, wolnych zawodów, pracy najemnej, emerytur i rent czy praw majątkowych.

Kierując się powyższym, Sąd przyjął, iż w okresie od 2004 roku do 28 czerwca 2009 roku powód prowadząc własną działalność gospodarczą oraz będąc zatrudnionym w firmie (...) D. J. osiągnął z powyższych źródeł dochód w łącznej kwocie 42.113,07 zł netto (62.855,33 zł brutto – 33%). Różnica więc pomiędzy dochodami funkcjonariusza celnego, a uzyskanymi przez powoda poza służbą celną wyniosła 164.143,51 zł brutto, tj. 125.163,28 zł netto. Ponadto od tej kwoty odliczeniu podlega wypłacone powodowi w grudniu 2009 roku świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem ze służby celnej w wysokości 14.264,22 zł brutto, tj. 10.208,31 zł netto / k. 247v /, co łącznie daje kwotę 114.954,97 zł netto.

Zasądzenie odsetek ustawowych od powyższej kwoty zasądzonej w punkcie I wyroku uzasadnia treść art. 455 k.c. Powód pismem z dnia 3 marca 2010 roku (data doręczenia) wezwał jednostki organizacyjne pozwanego – Prokuratura Rejonowego w B. i Dyrektora Izby Celnej w B. do zapłaty kwoty 226.997,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności do dnia zapłaty, przy czym wskazał, że przedmiotową kwotę należy wpłacić w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania / pismo k. 25 /. Wobec powyższego wskazany w pozwie termin wymagalności Sąd ustalił na dzień 17 marca 2010 roku. Z uwagi jednakże na fakt, iż powód żądał zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 18 marca 2010 roku / k. 245v /, Sąd orzekł w tym zakresie zgodnie z żądaniem (punkt I wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc. Na podstawie art. 113 pkt 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010r., Nr 90, poz. 594 tekst jedn. z późn. zm.), część nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu, której powód nie miał obowiązku uiścić, Sąd przejął na rachunek Skarbu Państwa (punkt V wyroku).

Apelację od tego wyroku wniósł Skarb Państwa zaskarżając wyrok w części uwzględniającej powództwo i rozstrzygającej o kosztach procesu [pkt I i IV wyroku].

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucał :

1. naruszenie art. 233 k.p.c. polegające na ocenie materiału dowodowego sprawy z naruszeniem zasad logiki i doświadczenia życiowego poprzez przyjęcie że powód udowodnił, że poszukiwał i nie mógł znaleźć pracy przez większość okresu zwolnienia tj. 2005-2009 -pomimo, że powód nie przedstawił wiarygodnych dokumentów, iż poszukiwał aktywnie pracy przez cały okres zwolnienia, nie przedstawił dowodów wskazujących na sytuację na rynku pracy a przez to nie wykazał, że niemożność znalezienia zatrudnienia była wyłącznie skutkiem prowadzonego postępowania karnego i nie wynikała z braku należytej staranności powoda w poszukiwaniu pracy lub z braku odpowiednich kwalifikacji czy też z powodu sytuacji na rynku pracy - tj. okoliczności, za które pozwany nie może ponosić odpowiedzialności,

2. naruszenie art. 233 k.p.c. polegające na ocenie materiału dowodowego sprawy z naruszeniem zasad logiki i doświadczenia życiowego poprzez uznanie, że pomiędzy wszczęciem i prowadzeniem postępowania karnego i sądowego a szkodą (utrata spodziewanych korzyści) w postaci ewentualnego wynagrodzenia funkcjonariusza celnego zachodzi adekwatny związek przyczynowy, pomimo, że zwolnienie powoda z pracy jest zgodne z prawem i było konsekwencją zmiany ustawodawczej wprowadzonej w toku postępowania sądowego,

3. naruszenie art. 233 k.p.c., polegające na ocenie materiału dowodowego sprawy z naruszeniem zasad logiki i doświadczenia życiowego poprzez uznanie, że żądana kwota odszkodowania w wysokości wynagrodzenia w ramach zajmowanego stanowiska pozostaje w związku przyczynowym z prowadzonym postępowaniem karnym, mimo że fakt iż powód został przywrócony do służby jest konsekwencją tylko i wyłącznie skorzystania z uprawnienia do powrotu do pracy,

4. naruszenie art. 417 § 1 k.c. przez jego błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, iż działanie pozwanych jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa było niezgodne z prawem,

5. naruszenie art. 361 § 2 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyznanie powodowi jako odszkodowania z tytułu utraconych korzyści równowartości ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy obok równowartości wynagrodzenia za pracę,

6. naruszenie art. 362 k.c. poprzez nieuwzględnienie przyczynienia się powoda do ewentualnej szkody,

7. naruszenie art. 361 § 1 k.c. polegające na niewłaściwym zastosowaniu poprzez uznanie, że pomiędzy działaniami pozwanego a trudnościami powoda w znalezieniu zatrudnienia zachodzi adekwatny związek przyczynowy.

Apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Ponadto wnosił o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Powód zaskarżył wyrok zażaleniem kwestionując zastosowanie przez Sąd Okręgowy przy orzekaniu o kosztach procesu art. 100 kpc i wnosząc o obciążenie pozwanego w całości kosztami procesu za pierwszą instancję. Ponadto wnosił o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja jest uzasadniona w zakresie w jakim wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie została rozpoznana istota sprawy.

Wobec niezaskarżenia wyroku apelacją przez powoda aktualny jest spór pomiędzy powodem a Skarbem Państwa w związku z działaniami bądź zaniechaniami Prokuratury Rejonowej w B. i Sądu Rejonowego w B..

Działania Dyrektora Służby Celnej w B. Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił jako niespełniające przesłanki bezprawności. W tym zakresie Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własną ocenę dokonaną przez Sąd Okręgowy.

Odnosząc się do odpowiedzialności Prokuratury Rejonowej w B. jako statio fisci Skarbu Państwa w związku z podejmowanymi przez nią działaniami w postępowaniu przygotowawczym w sprawie karnej prowadzonej przeciwko powodowi, w ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do uznania zasadności roszczenia powoda.

Jak wynika z przytoczonego przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku orzecznictwa Sądu Najwyższego prowadzenie postępowania karnego przez prokuratora i wniesienie aktu oskarżenia, co do zasady nie może być uznane za działanie bezprawne także wówczas, gdy postępowanie karne prowadzone przed sądem zakończy się wydaniem wyroku uniewinniającego. Czynności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków nie mają charakteru działań bezprawnych. Orzecznictwo dopuszcza uznanie działań organów ścigania za bezprawne tylko w sytuacjach wyjątkowych, przy stwierdzeniu oczywistości braku podstaw do prowadzenia postępowania karnego i wnoszenia aktu oskarżenia, co jednak w sprawie niniejszej nie miało miejsca.

W wyroku z dnia 5 października 2012r., w sprawie IV CSK 165/12 [wydanego przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej w sprawie prowadzonej w pierwszej instancji przed Sądem Okręgowym w L., sygn. I C akt 508/10] Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że obywatele w interesie ochrony dobra wspólnego, jakim jest bezpieczeństwo publiczne muszą ponosić ryzyko związane z legalnym wdrożeniem postępowania karnego. Tym bardziej dotyczy to funkcjonariuszy służby publicznej, co do których zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa.

W obowiązującym stanie prawnym uznanie działań Prokuratora Rejonowego w B., polegających na prowadzeniu przeciwko powodowi postępowania karnego i wniesieniu przeciwko niemu aktu oskarżenia, jako działań bezprawnych jest nieuzasadnione. Krytyczna w tym zakresie ocena działań Prokuratury dokonana przez Sąd Okręgowy w sprawie niniejszej jest w ocenie Sądu Apelacyjnego niedopuszczalna. Jedynie Sąd wydający wyrok w sprawie karnej był uprawniony do dokonywania ocen w zakresie legalności, słuszności i skuteczności działań podejmowanych przez Prokuratora. Sam fakt wydania wyroku uniewinniającego w sprawie karnej nie przesądza o bezprawności działań Prokuratora wnoszącego i popierającego akt oskarżenia.

Natomiast ewentualna przewlekłość postępowania karnego, za którą miałyby ponosić odpowiedzialność Prokuratura Rejonowa w B. nie pozostaje w związku przyczynowym ze szkodą majątkową, której naprawy powód żąda w sprawie niniejszej.

Skoro bowiem sam powód określa szkodę majątkową jako utratę zarobków wskutek zwolnienia go ze służby poczynszy od 1 września 2003r., co miało miejsce po ponownym, skutecznym wniesieniu aktu oskarżenia w dniu 31 grudnia 2002r., to brak jest związku przyczynowego pomiędzy działaniami Prokuratury podejmowanymi w postępowaniu

przygotowawczym, a szkoda, gdyż działania prokuratury w postępowaniu przygotowawczym były podejmowane przed wskazywaną przez powoda datą powstania szkody. Podkreślić i przypomnieć należy, że samo prowadzenie postępowania karnego i wniesienie aktu oskarżenia nie może być uznane za działanie bezprawne.

Powyższe wnioski wskazują, że podstawą ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa w sprawie niniejszej jest stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie karnej II K 5/03 prowadzonej przed Sądem Rejonowym w B.. Pamiętać jednak należy, że powód w sprawie niniejszej nie żąda zasądzenia sumy pieniężnej przewidzianej w art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z dnia 16 sierpnia 2004 r., poz.1843), lecz odszkodowania w rozumieniu przepisów prawa cywilnego. Zgodnie z art. 16 cytowanej ustawy strona, która nie wniosła skargi na przewlekłość postępowania zgodnie z art. 5 ust. 1, może dochodzić - na podstawie art. 417 kc - naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości, po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy.

Odpowiedzialność odszkodowawcza Skarbu Państwa jest zatem zależna od tego czy Sąd orzekający w sprawie o odszkodowanie stwierdzi przewlekłość postępowania i ograniczona do wielkości szkody pozostającej w normalnym związku przyczynowym ze stwierdzoną przewlekłością [art. 361 kc]. Inaczej mówiąc odszkodowanie przysługuje powodowi nie za samą przewlekłość postępowania, lecz ma służyć naprawieniu szkody będącej następstwem przewlekłości postępowania.

Skoro tak, to dokonując oceny zasadności roszczenia powoda, Sąd pierwszej instancji ma obowiązek ustalić czy w sprawie II K 5/03 doszło do przewlekłości postępowania i w jakim zakresie zgłaszana przez powoda szkoda pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym w rozumieniu art. 361 kc z dopuszczeniem się przez Sąd Rejonowy w B. przewlekłości.

O ile bowiem dla uwzględnienia żądania zasądzenia kwoty pieniężnej z tytułu przewlekłości postępowania na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy o skardze, wystarcza samo stwierdzenie przewlekłości postępowania, gdyż o wysokości szkody orzeka sąd uznaniowo, to w wypadku dochodzenia odszkodowania z tytułu przewlekłości, samo stwierdzenie przewlekłości postępowania nie jest wystarczające. Odszkodowanie ma bowiem na celu zrekompensowanie szkody pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym z naruszeniem prawa polegającym na doprowadzeniu do przewlekłości postępowania.

Sąd pierwszej instancji winien zatem ustalić i ocenić, które z czynności podejmowanych przez Sąd Rejonowy w B. w sprawie II K 5/03 doprowadziły do przewlekłości postępowania, w jakim zakresie czasowym doszło do przewlekłości postępowania oraz jakich konkretnie okresów czasowych to dotyczy. Dopiero na podstawie powyższych ustaleń możliwym jest ustalenie wielkości szkody odniesionej przez powoda.

W związku z powyższym nie jest uzasadnione stanowisko Sądu Okręgowego uwzględniające roszczenie powoda za cały okres pozostawania powoda poza służbą, tj od 1 września 2003r. do momentu powrotu powoda do służby. Oczywistym jest bowiem, na co także wskazuje Sąd Okręgowy w swoim uzasadnieniu, że prowadzenie postępowania w sprawie karnej przed sądem wymaga czasu. Z tego względu nie sposób przyjąć, że Sąd Rejonowy w B. dopuścił się przewlekłości już od dnia 1 września 2003r. i to za cały okres aż do przywrócenia powoda do służby. Przypomnieć należy, że po wniesieniu aktu oskarżenia w dniu 31 grudnia 2002r. Sąd rozpoznawał wniosek o zwrot sprawy w celu usunięcia istotnych braków postępowania przygotowawczego / postanowienie k. 1684 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /. Natomiast wyrok uniewinniający kończący postępowanie sądowe został wydany przed powrotem powoda do służby w dniu 23 marca 2009r.

Wprawdzie w obszernym swoim uzasadnieniu Sąd Okręgowy opisał czynności podejmowane przez Sąd Rejonowy w B. w sprawie II K 5/03, jednakże Sąd nie zawarł oceny w jakim zakresie podejmowane czynności przez Sąd doprowadziły do przewlekłości postępowania, ograniczając się jedynie do ogólnej oceny, że do przewlekłości postępowania w sprawie doszło.

W ocenie Sądu Apelacyjnego taka ogólna ocena jest niewystarczająca dla uznania odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Dopiero uwzględnienie wszystkich okoliczności zaistniałych w toku postępowania przed Sądem w sprawie II K 5/03 i wynikających z obiektywnych uwarunkowań związanych z postępowaniem oraz sytuacją, w jakiej jest ono prowadzone, może być podstawą oceny czy doszło do przewlekłości postępowania. Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o skardze, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, uwzględniając charakter sprawy stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci [tak SN w uzasadnieniu wyroku w sprawie IV CSK 165/12].

Oczywistym jest w związku z powyższym, że ustalona przez Sąd Okręgowy kwota odszkodowania nie odpowiada wielkości szkody pozostającej w związku przyczynowego w rozumieniu art. 361 kc z działaniem Skarbu Państwa. Dopiero ustalenie przez Sąd pierwszej instancji w jakim zakresie czasowym Sąd w sprawie II K 5/03 dopuścił się przewlekłości umożliwi ustalenie wielkości szkody, która uzależniona jest od długości okresu czasu o jaki doszło do przewlekłości postępowania w sprawie karnej.

Uzasadnione jest również stanowisko pozwanego zawarte w apelacji podnoszące, że brak inicjatywy powoda w zakresie poszukiwania przez niego zatrudnienia i niewykorzystanie wszystkich możliwości może świadczyć o przyczynieniu się powoda do powstania szkody. Co także winien mieć na względzie Sąd pierwszej instancji przy ponownym rozpoznawaniu sprawy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 kpc uchylił zaskarżony wyrok w pkt I, IV i V i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Wobec uchylenia wyroku w pkt IV zażalenie powoda na rozstrzygnięcie zawarte w tym punkcie wyroku stało się bezprzedmiotowe.